

บทที่ 5

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์

ความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

มาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์มีองค์ประกอบ 10 มิติ ได้แก่ มิติที่อยู่อาศัย มิติสุขภาพอนามัย มิติการศึกษา มิติการมีงานทำและรายได้ มิติความมั่นคงส่วนบุคคล มิติครอบครัว มิติการสนับสนุนทางสังคม มิติสังคม-วัฒนธรรม มิติสิทธิและความเป็นธรรม และมิติการเมืองและธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

- ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ระดับบุคคล 69 ตัวชี้วัด
- ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ระดับพื้นที่ 56 ตัวชี้วัด

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มิติที่อยู่อาศัย

กรอบแนวคิด : การมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีสภาพมั่นคงมีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เพียงพออยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี และมีทางเข้า - ออกที่สะดวก

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 13 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
1. สถานะการครอบครอง	1. ความหนาแน่นของครัวเรือน
2. ระดับของที่อยู่อาศัย	2. อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย
3. วัสดุที่ใช้ปลูกสร้าง	3. อัตราการมีไฟฟ้าใช้
4. แหล่งน้ำดื่ม	4. อัตราการมีน้ำประปาใช้
5. แหล่งน้ำใช้	5. อัตราการมีส้วม
6. แหล่งแสงสว่าง	6. อัตราพื้นที่ป่าไม้
7. ส้วม	
8. เชื้อเพลิง	
9. ขยะ	
10. กลิ่น	
11. เสียง	
12. ฝุ่น-ควัน	
13. ลักษณะทางเข้าออก	

2. มิติสุขภาพอนามัย

กรอบแนวคิด : การมีสถานภาพด้านสุขภาพอนามัย (Health status) ที่ดีได้รับการคุ้มครองจากหลักประกันด้านสุขภาพที่พอเพียง สามารถเข้าถึงได้โดยมีข้อจำกัดน้อย และปราศจากพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้านร่างกาย และจิตใจ

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 9 ตัวชี้วัด
ระดับพื้นที่ 5 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
14. การเจ็บป่วยที่ต้องพบแพทย์	7. เติบโตต่อจำนวนผู้ป่วย
15. การหยุดงานเพราะเจ็บป่วย	8. แพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย
16. การคุ้มครองด้านสาธารณสุข	9. ทันตแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย
17. ระยะเวลาการเข้าถึงบริการ	10. พยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วย
18. การบริโภคอาหาร	11. ผู้ป่วยเอดส์ต่อประชากร 100,000 คน
19. การบริโภคแอลกอฮอล์	
20. การสูบบุหรี่	
21. การควบคุมอารมณ์	
22. การออกกำลังกาย	

3. มิติการศึกษา

กรอบแนวคิด : การได้รับการศึกษาที่อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างเท่าเทียม ตลอดจนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตรงตามการศึกษาที่ได้รับมา

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 4 ตัวชี้วัด
ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
23. การศึกษาสูงสุด	12. นักเรียนต่อห้องเรียน
24. การอบรมเพิ่มเติมต่างๆ	13. ครูต่อนักเรียน
25. การประกอบอาชีพที่ตรงกับความรู้	14. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและประถมศึกษาต่อ 1,000 ครอบครัว
26. โอกาสทางการศึกษา	15. การออกกลางคืนต่อ 1,000 ครอบครัว
	16. นักเรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ต่อ 1,000 ครอบครัว
	17. นักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวด้านอารมณ์ต่อ 1,000 ครอบครัว

4. มิติการมีงานทำและรายได้

กรอบแนวคิด : การได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจ มีรายได้และเงินออมที่เพียงพอแก่การดำรงชีพ โดยไม่มีหนี้สินที่ไม่มีคุณค่า

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 7 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
27. สถานภาพการทำงาน	18. ผู้มีงานทำต่อครัวเรือน
28. รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน	19. รายได้ต่อครัวเรือน
29. ปริมาณหนี้สิน	20. การมีส่วนในรายได้ของคนที่ยื่นที่สุด
30. ภาระในการส่งหนี้สิน	20 % แรก
31. เงินออม	21. สัมประสิทธิ์เงิน
32. ความพึงพอใจในงาน	22. อัตราครัวเรือนที่เป็นหนี้
33. ความมั่นคงในงาน	23. มูลค่าหนี้ต่อครัวเรือน

5. มิติความมั่นคงส่วนบุคคล

กรอบแนวคิด : ความปลอดภัยและรู้สึกลดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 5 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
34. การประทุษร้ายทางร่างกาย	24. คดีฆาตกรรมต่อ 100,000 ครัวเรือน
35. การประทุษร้ายทางทรัพย์สิน	25. คดีปล้นทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน
36. ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต	26. คดีชิงทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน
37. ความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน	27. คดีทำร้ายร่างกายต่อ 100,000 ครัวเรือน
	28. คดีข่มขืนต่อ 100,000 ครัวเรือน
	29. คดีวัตถุลามกอนาจารต่อ 100,000 ครัวเรือน

6. มิติครอบครัว

กรอบแนวคิด : การที่สมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการร่วมรับผิดชอบในการะของครอบครัว

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 7 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 5 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
38. ความรักใคร่ปรองดอง	30. อัตราการสมรส
39. ความเคารพและให้เกียรติ	31. อัตราการหย่า
40. ความรุนแรงทางวาจา	32. อัตราครอบครัวอบอุ่น
41. ความรุนแรงด้านการทะเลาะตบตี	33. อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพอันดี
42. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบทางการเงิน	34. อัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้
43. การช่วยเหลือภารกิจครัวเรือน	ทั้งนี้โดยใช้สถิติในอดีตเป็นเกณฑ์
44. ความสุขเมื่ออยู่บ้าน	เปรียบเทียบ

7. มิติการสนับสนุนทางสังคม

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลมีบุคคลที่พร้อมจะให้การช่วยเหลือได้รับการคุ้มครองและสามารถเข้าถึงบริการของสังคมได้ โดยมีข้อจำกัดน้อยและความรู้สึกมีคุณค่าและความสุขในชีวิต

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 4 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
45. หลักประกันทางสังคม	35. ผู้ทำประกันชีวิตต่อประชากร
46. บุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้	36. ผู้ทำประกันสังคมต่อ 1,000 ครัวเรือน
47. ระยะเวลาการเข้าถึงสถาบันทางสังคม	37. จำนวนวัดต่อ 1,000 ครัวเรือน
48. ความสุขในการใช้ชีวิต	38. จำนวนมัสยิดต่อ 1,000 ครัวเรือน
49. คุณค่าของชีวิต	39. จำนวนโบสถ์ต่อ 1,000 ครัวเรือน
	40. จำนวนการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองต่อประชากร 100,000 คน

8. มิตรสังคม-วัฒนธรรม

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลมีเวลาปลอดจากภารกิจ การงาน เพื่อใช้สำหรับการพักผ่อนอย่างพอเพียง ตลอดจนการติดตามข่าวสารด้านสังคม-วัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาในการพัฒนาทางจิตใจ โดยการปฏิบัติศาสนกิจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 7 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 4 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
50. เวลาว่าง	41. การมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน
51. วันหยุดพักผ่อน	42. การมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน
52. เวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารสังคม-วัฒนธรรม	43. องค์กรเอกชนต่อ 10,000 ครัวเรือน
53. เวลาที่ใช้ในการสวดมนต์หรือทำจิตใจสงบ การปฏิบัติศาสนกิจ	44. จำนวนผู้อยู่ในระหว่างพักผ่อน ต่อ 10,000 ครัวเรือน
54. การเป็นสมาชิกกลุ่มชมรม	
55. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มชมรม	
56. การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	

9. มิตรสิทธิและความเป็นธรรม

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลได้รับการเคารพในสิทธิ ไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ และรู้สึกถึงการได้รับโอกาสจากสังคมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 4 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 3 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
57. ความคับข้องใจจากการถูกละเมิดสิทธิ	45. คดีในศาลปกครองต่อ 10,000 ครัวเรือน
58. การอยู่ในระหว่างคดีฟ้องร้องด้านสิทธิ กับบุคคล	46. คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ 10,000 ครัวเรือน
59. การอยู่ในระหว่างคดีฟ้องร้องด้านสิทธิกับรัฐ	47. การคัดค้านโครงการรัฐ ต่อ 10,000 ครัวเรือน
60. ความรู้สึกด้านโอกาสและความเป็นธรรม	

10. มิตินการเมืองและธรรมาภิบาล

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทต่างๆ และระดับต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากหน่วยงานและบุคลากรของรัฐ นอกจากนี้ยังรู้สึกไว้วางใจในความโปร่งใสของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 9 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 9 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
61. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	48. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.
62. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา	49. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. บัญชีรายชื่อ
63. การลงคะแนนเสียงระดับท้องถิ่น	50. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ว.
64. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	51. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.
65. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	52. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ
66. การติดตามข่าวสารบ้านเมือง	53. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ว.
67. การได้รับความเป็นธรรมจากหน่วยงานรัฐ	54. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.
68. ความไว้วางใจในเจ้าหน้าที่รัฐ	55. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ
69. ความรู้สึกถึงความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ	56. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ว.

Human Security Index

Human security means "people are guaranteed of their full rights, personal safety, basic minimum needs and are able to live in society with dignity and provided with equal opportunities to develop their potential".

Human security is composed of 10 elements and there are two-level system of measurement by micro or person-based with 69 indicators and macro or area-based with 56 indicators.

1. **Housing Security** means ownership of a house with decent standards of conditions, environment, and facilities.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
1. Occupancy status 2. Type of house 3. Type of construction materials 4. Source of drinking water 5. Source of cleaning water 6. Source of Light 7. Type of toilet 8. Type of cooking fuel 9. Method of rubbish eradication 10. Disturbance from smell 11. Disturbance from noise 12. Disturbance of dust and smoke 13. House accessibility	1. Housing (density/km²) 2. Ownership rate (%) 3. Houses with electricity (%) 4. Houses with water supply (%) 5. Houses with clean toilets (%) 6. Forest area (rais/household)

2. **Health Security** means a good health status with an assurance to easily access health services and ability to refrain from behaviors causing physical and mental illness.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
14. Frequency of doctor visits in the previous year 15. Sick leave during the previous year (days) 16. Protection by health programs (number of program) 17. Maximum time used to reach the nearest medical service (minutes) 18. Nutrition awareness (self evaluation) 19. Alcohol consumption (amount and frequency) 20. Tobacco consumption (amount and frequency) 21. Emotional control (self evaluation) 22. Time spent for exercise - sleep problem (self evaluation)	7. Patients/1 hospital bed 8. Patients/1 physician or doctor 9. Patients/1 dentist 10. Patients /1 nurses 11. HIV patients/100,000 population

3. **Education Security** means an equal opportunity to access basic and further education and to employ knowledge and skills obtained from the education in one's career.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
23. Highest education attained	12. Students/1 classroom
24. Training courses attended	13. Students/ 1 teacher
25. Agreement between the current occupation and educational background (self evaluation)	14. Primary and secondary enrollments /1,000 household
26. Educational opportunity received (self evaluation)	15. Dropouts/1,000 households
	16. Students with weight and height lower than standards/1,000 household
	17. Students with emotional maladjustment/ 1,000 households

4. **Employment and Income Security** means to have a satisfactory full time job with an income and a saving sufficient for living and to be free from a non-productive debt.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
27. Employment status	18. Employed persons / household
28. Income from work and assets (per month)	19. Average household income
29. Amount of debt	20. Share of the poorest quintile in national income
30. Burden of debt payment (per month)	21. Gini coefficient
31. Amount of regular saving (per month)	22. Households in debt (%)
32. Job satisfaction (self evaluation)	23. Average household debt
33. Employment security (self evaluation)	

5. **Personal safety** means security of a person from crimes and violences.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
34. Experience of being assaulted	Violent crime rates (cases/100,000 households)
35. Experience of being burglarized in the previous year	24. Murders
36. Feeling safe from violence against the person (self evaluation)	25. Robberies
37. Feeling safe from property crime (self evaluation)	26. Thefts from the persons
	27. Assaults
	28. Rapes
	29. Production of pornographic materials

6. **Family Relations** means good relationships , mutual respect, and a share in family responsibilities among family members.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
38. Protection by public or private insurance programs	30. Marriage rate*
39. Good relations among the family members (self evaluation)	31. Divorce rate*
40. Mutual respect (self evaluation)	32. Rate of families with warmth*
41. Verbal abused in the family (self evaluation)	33. Rate of families with good relations*
42. Physical abused in the family	34. Rate of families with economic independence*
43. Share of the person in financial responsibility (self evaluation)	*Data from the National Institute for Development of Families and Children
44. Share of the person in housework (self evaluation)	
45. Feeling of happiness at home (self-evaluation)	

7. **Social Support** means accessibility to social services, social institutions, persons who can provide assistance, and feelings about happiness in life and self worthiness.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
46. Persons to turn to	35. Life insurance policy holders/ population
47. Social service accessible in 30 minutes	36. Social insurance card holders/ 1 household
48. Feeling of happiness (self evaluation)	37. Temples/1,000 households
49. Feeling of worthiness (self evaluation)	38. Churches/1,000 households
	39. Mosques/1,000 households
	40. Suicidal and self-harm cases/1,000 households

8. **Socio cultural participation** means to have sufficient leisure time for keeping up with socio-cultural information, recreation, self development and participation in religious and community activities.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
50. Leisure time (minutes/days)	41. Houses with a telephone (%)
51. Holiday	42. Houses with a computer (%)
52. Time spent for keeping up with socio-cultural information (minutes/day)	43. Non-governmental organizations/10,000 households
53. Time spent for praying or meditation (minutes/days)	44. Persons with zero working hour/10,000 households
54. Memberships of social groups or organizations	
55. Participation in "social groups" or organizations' activities (self evaluation)	
56. Participation in community activities (self evaluation)	

9. **Rights and Justice** means personal rights are respected and not violated and to obtain equal and just opportunities from the society.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
57. Stress caused by rights violation	45. Cases in the Administrative Courts/10,000 household
58. Stage of being in legal conflict with other persons	46. Law suits concerning conflicts between people and government authorities/ 10,000 households
59. Stage of being in legal conflict with a government authority	47. Petitions against government projects/10,000 household
60. Feeling of being fairly or justly treated by Thai society (self evaluation)	

10. Political Governance means regular participation in political activities at all levels, trust in and being justly treated by the transparency of government agencies and officials.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
61. Exercising the voting right in the previous election of the members of the House of Representatives	Election of the Members of the House of Representatives (electoral constituencies)
62. Exercising the voting right in the previous election of the members of the House of Senators	48. Voter turnout (%)
63. Exercising the voting right in the previous local election	49. Fault ballots (%)
64. Membership of a political party	50. No-vote ballots (%)
65. Participation in political activities in the previous year	Election of the Members of the House of Representatives (party lists)
66. Time spent for keeping up with political information (minutes/day)	51. Voter turnout (%)
67. Feeling of being justly treated by government agencies (self evaluation)	52. Fault ballots (%)
68. Trust in government officials (self evaluation)	53. No-vote ballots (%)
69. Perception of government transparency of Senators	Election of the Members of the House
	54. Voter turnout (%)
	55. Fault ballots (%)
	56. No-vote ballots (%)